

UZORCI ZA SEROLOŠKU DIJAGNOSTIKU

POSTUPAK S UZORKOM ZA SEROLOŠKU DIJAGNOSTIKU

Glavni uzorak za serološku dijagnostiku je **SERUM** koji se dobiva iz pune venske krvi. U **sterilnu epruvetu** (bez dodataka) u aseptičkim uvjetima treba uzeti **5-10 mL pune krvi**:

- ostaviti na sobnoj temperaturi da se odvoji koagulum
- centrifugirati (na 3000 rpm / 5-10 minuta)
- oprezno odvojiti supernatant u novu praznu epruvetu = **SERUM**

OBILJEŽAVANJE UZORAKA

Na svakom uzorku mora biti naznačeno:

- Ime i prezime bolesnika
- Vrsta uzorka
- Datum i vrijeme uzimanja uzorka

Uz svaki uzorak mora biti priložena **UPUTNICA** na kojoj mora biti navedeno:

- Ime i prezime
- Datum i godina rođenja
- Dijagnoza bolesti
- Vrsta kliničkog materijala
- Datum i vrijeme uzimanja uzorka
- Laboratorijska pretraga koja se traži
- Vrijeme trajanja infekcije kad je uzorak oduzet
- Svako specijalno stanje pacijenta koje može utjecati na nalaz (imunokompromitiranost, transplantacija, primanje krvi ili krvnih pripravaka i sl.)
- Antimikrobna terapija

DOSTAVA UZORAKA ZA SEROLOŠKU DIJAGNOSTIKU

- U laboratorij se može dostaviti uzorak **pune krvi** unutar 24 sata od vađenja krvi
- Za serološku obradu puna krv **ne smije** se zaleđivati, jer dolazi do hemolize i uzorak više nije upotrebljiv.
- Osnovni uzorak za serologiju je serum (bistri supernatant)
- **Serum se može čuvati** na $+2-8^{\circ}\text{C}$ 7-10 dana
 - o za dulje čuvanje uzorke treba alikvotirati (razdvojiti u više manjih epruveta) i čuvati na -20°C
- Učestalo zamrzavanje i odleđivanje seruma, ikteričan, hemoliziran, lipemičan ili kontaminiran serum može rezultirati netočnim rezultatima.
- Kvaliteta uzorka utječe na rezultate testiranja.

TRANSPORT UZORAKA

- Dopremanje uzoraka mora se provoditi u plastičnim dobro zatvorenim epruvetama koje su zapakirane u adekvatno zaštićenim čvrstim nepropusnim posudama u hladnim uvjetima.
- Popratne **uputnice** moraju biti odvojene od uzorka i zaštićene od moguće kontaminacije

ODREĐIVANJE PROTUTIJELA IZ DRUGIH TJELESNIH TEKUĆINA

- Za procjenu lokalne proizvodnje protutijela u likvoru ili drugim tjelesnim tekućinama (npr. očnoj vodici) potrebno je uz glavni uzorak poslati i uzorak seruma koji je oduzet istovremeno. Protutijela iz tjelesnih tekućina (likvor, očna vodica) određuju se usporedno s uzorkom seruma.
- Likvor se uzima u aseptičkim uvjetima i pohranjuje i transportira na isti način kao serum. Likvor ne smije biti hemoragičan!

PARNI SERUM

- Za postavljanje dijagnoze akutne bolesti određuju se specifična protutijela IgM u prvom serumu oduzetom na početku bolesti i dokazuje se serokonverzija i/ili značajni porast titra protutijela IgG u parnom rekonvalescentnom serumu.
- **Serum akutne faze** (prvi ili akutni serum) u pravilu se uzima što ranije na početku bolesti.
- **Serum rekonvalescentne faze** (drugi ili parni serum) načelno uzima se 2-3 tjedna nakon prvog seruma. U nekim bolestima (npr. borelijoza, HIV) serokonverzija, tj. promjena negativnog statusa protutijela u pozitivan status, nastupa nakon duljeg perioda od 6-12 tjedana i više, pa je parni serum potrebno uzeti u većem vremenskom razmaku.
- **Parni serumi** mogu se slati odvojeno ili zajedno.
- Količina protutijela može se uspoređivati samo usporedbom rezultata testiranja parnih seruma obrađenih istom metodom u isto vrijeme na istom mjestu. Količina protutijela se individualno razlikuje i ovisi o metodi testiranja.

UZORCI ZA IZRAVNO DOKAZIVANJE UZROČNIKA BOLESTI

- **URIN (MOKRAĆA)** za određivanje antigena *Legionella pneumophila* SG 1
Postupak uzimanja uzorka mokraće za određivanje antigena *L. pneumophila* SG 1 isti je kao za standardnu bakteriološku pretragu uz napomenu da je potrebno uzeti prvi mlaz prvog jutarnjeg urina (nakon nemokrenja najmanje 4 sata) i dopremiti ga u laboratorij. Uzorak se može čuvati na +4⁰C do transporta. Rezultat je dostupan unutar 30 minuta od zaprimanja uzorka.